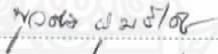

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ต้นทุนของงานบริการผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลละแม
จังหวัดชุมพร
ชื่อและนามสกุล นางสาวสุกมาส ว่างมี
แขนงวิชา สาธารณสุขศาสตร์
สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์สุรเดช ประดิษฐ์บาทูภา
2. อาจารย์ ดร. อารยา ประเสริฐชัย

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์พลศักดิ์ พุ่มวิเศษ)

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุรเดช ประดิษฐ์บาทูภา)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. อารยา ประเสริฐชัย)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ต้นทุนของงานบริการผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลละแม จังหวัดชุมพร

ผู้วิจัย นางสุกมาส วังมี รหัสนักศึกษา 2525000549

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (บริหาร โรงพยาบาล) อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์สุรเดช ประดิษฐ์บาทภา
(2) อาจารย์ ดร. อารยา ประเสริฐชัย ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ต้นทุนของงานบริการผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลละแม 2) ต้นทุนของงานบริการกลุ่มโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคหอบหืด โรงพยาบาลละแม 3) เปรียบเทียบต้นทุนของงานบริการผู้ป่วยนอก ในกลุ่มโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง และหอบหืด กับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรแบบเหมาจ่ายรายหัวในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลค่าใช้จ่ายของผู้ป่วยทั้งหมดที่มารับบริการงานบริการผู้ป่วยนอก และในกลุ่มโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคหอบหืด โรงพยาบาลละแม จ.ชุมพร ระหว่าง เดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม พ.ศ. 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบบันทึกข้อมูลจาก คู่มือการวิเคราะห์ต้นทุนโรงพยาบาลชุมชน และได้สร้างแบบบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติ โดยสถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ สัดส่วน และร้อยละ และกระจายต้นทุนโดยวิธีการใช้สมการเส้นตรง

ผลการวิจัยพบว่า 1) งานบริการผู้ป่วยนอกมีต้นทุนต่อหน่วย 818.15 บาทต่อครั้ง คิดเป็นต้นทุนบริการพื้นฐาน 293.68 บาท และต้นทุนรักษาพยาบาล 524.48 บาทต่อครั้ง 2) กลุ่มโรคเบาหวาน มีต้นทุนต่อหน่วย 2,829.76 บาทต่อครั้ง คิดเป็นต้นทุนบริการพื้นฐาน 1,001.97 บาท และต้นทุนค่ารักษาพยาบาล 1,827.79 บาทต่อครั้ง กลุ่มโรคความดันโลหิตสูง มีต้นทุนต่อหน่วย 1,223.11 บาทต่อครั้ง คิดเป็นต้นทุนบริการพื้นฐาน 316.66 บาท และต้นทุนค่ารักษาพยาบาล 906.45 บาทต่อครั้ง กลุ่มโรคหอบหืด มีต้นทุนต่อหน่วย 1,415.77 บาทต่อครั้ง คิดเป็นต้นทุนบริการพื้นฐาน 557.82 บาท และต้นทุนค่ารักษาพยาบาล 857.96 บาทต่อครั้ง 3) ต้นทุนของงานบริการผู้ป่วยนอก ในกลุ่มโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคหอบหืด โรงพยาบาลละแม สูงกว่าเงินที่ได้รับจัดสรรงานบริการผู้ป่วยนอกจากรัฐบาลซึ่งเป็นเงิน 798.39 บาท จากผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสูงกว่าต้นทุนบริการพื้นฐาน และต้นทุนต่อหน่วยของผู้ป่วยโรคเบาหวานสูงกว่าโรคหอบหืดและความดันโลหิตสูง ตามลำดับ เนื่องจากโรคเบาหวานเป็นโรคเรื้อรังที่มีโรคร่วมได้หลายระบบ และยังคงอาศัยการตรวจทางห้องปฏิบัติการประกอบการวินิจฉัยและรักษาอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของโรคหอบหืด ต้นทุนในส่วนของค่าเวชภัณฑ์ยาก่อนข้างสูง

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งนี้ คือ โรงพยาบาลควรทำการวิเคราะห์ต้นทุนบริการของโรงพยาบาลสม่ำเสมอ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลต้นทุน เพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญ และให้ความร่วมมือในการลดต้นทุนของบริการสุขภาพในโรงพยาบาล แต่ทั้งนี้ต้องคงไว้ซึ่งคุณภาพบริการตามมาตรฐานด้วย และควรต้องมีการศึกษาดำเนินงานโรงพยาบาลในระดับต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานพยาบาลต่อไป อีกทั้งปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนงบประมาณด้านสุขภาพแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นสถานพยาบาลซึ่งต้องรับภาระงานด้านบริการสุขภาพโดยตรง ควรมีการประสานงานกับองค์กรส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณดังกล่าวแก่สถานพยาบาลเพื่อแบ่งเบาภาระทางการเงินในด้านบริการสุขภาพ

คำสำคัญ การวิเคราะห์ต้นทุน งานบริการผู้ป่วยนอก โรคเรื้อรัง โรงพยาบาลละแม

Thesis title: Cost Analysis of Outpatient Services in Lamae Hospital, Chumphon Province
Researcher: Mrs.Supamas Wangmee; **ID:** 2525000549;
Degree: Master of Public Health (Hospital Administration);
Thesis advisors: (1) Suradej Praditbatuka, Associate Professor; (2) Dr. Araya Praseajchai;
Academic year: 2011

Abstract

This research is descriptive research. The purpose is to study were to 1). The cost of outpatient services in Lamae hospital. 2). The cost of diabetes, hypertension and asthma disease in Lamae hospital. 3). Compare the cost of outpatient services, diabetes, hypertension and asthma disease have been allocated a budget and cost of services in health insurance

Data were collected the cost data of all patients who underwent outpatient services and diabetes, hypertension and asthma disease in Lamae hospital from May to July fiscal year 2011 via the record from the cost analysis of hospital and has a record for the purpose of gathering basic information. Data were analyze using descriptive statistics; proportion and percentage and distribution costs by using the linear model.

The results of this study were 1). Cost of Outpatient Services, cost per unit 818.15 baht, equivalence to the costs of basic services 293.68 baht and costs of medical treatments 524.48 baht 2). Cost of Diabetes, cost per unit 2,829.76 baht, equivalence to the costs of basic services 1,001.97 baht and costs of medical treatments 1,827.79 baht. Cost of Hypertension, cost per unit 1,223.11 baht, equivalence to the costs of basic services 316.66 baht and costs of medical treatments 906.45 baht. Cost of Asthma, cost per unit 1,415.77 baht, equivalence to the costs of basic services 557.89 baht and costs of medical treatments 857.96 baht each time. 3). The cost of outpatient services, diabetes, hypertension and asthma disease in Lamae hospital higher than the income per capita per year to receive support from the government is 798.39 baht. The findings of the research keeping in mind the cost of outpatient services, hypertension, diabetes and asthma, which can serve as a basis for decision making, planning, cost control of the hospital. The results were as follows. The unit cost of diabetes, asthma and hypertension, respectively, and the cost of medical expenses greater than the cost of basic services. Because diabetes is a chronic disease associated with multiple systems and the need for the laboratory diagnosis and treatment continued. In the case of asthma. The cost is relatively high, such as pharmaceutical drugs.

Recommendations from this study is that hospitals should analyze the costs of the hospital regularly. Information and public relations costs. In order to realize the importance of personnel and to cooperate in reducing the cost of health care services such as hospitals and non-medical use of drugs and medical supplies for the service. However, to maintain quality service standards. The current government policy to support local health organizations. The hospital has to bear the health service directly. Must be coordinated with local organizations to support the hospital in order to alleviate the financial burden on health services is another way in the cost of services per year may not be the servant's salary is calculated. The hospital gets paid to manage the health service. Be needed to assess the cost to hospitals of different sizes are allocated in the budget for the hospital.

Keywords: Cost Analysis, Outpatient Services, Chronic disease, Lamae hospital

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างสูง จากอาจารย์พูลศักดิ์ พุ่มวิเศษ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สุรเดช ประดิษฐ์บาทุกา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร. อารยา ประเสริฐชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้สละเวลาและกรุณาให้ชี้แนะแนวทางในการศึกษา ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายเภสัชกรรมชุมชน หัวหน้างานทุกฝ่ายหัวหน้างานและผู้ปฏิบัติงาน โรงพยาบาลละแม ที่ให้ความร่วมมือในการวิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวที่ทำให้กำลังใจ ให้การทำงานวิจัยครั้งนี้เสร็จสิ้นไปด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหาร โรงพยาบาล รุ่นที่ 5 ที่ได้เป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน ใ้ทำงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขออุทิศแด่บุพการี คณาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หากมีข้อผิดพลาดประการใด ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

สุกมาส วังมี

มีนาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ประเด็นปัญหาการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่จะได้รับ	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
ต้นทุนและการวิเคราะห์ต้นทุน	13
ระบบหลักประกันสุขภาพในประเทศไทย	29
โรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	55
รูปแบบการวิจัย	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
วิธีดำเนินการศึกษา	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงพยาบาลละแม	67
ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของต้นทุน โรงพยาบาลละแม จำแนกตามหน่วยต้นทุน	70
ส่วนที่ 3 ต้นทุนของงานบริการผู้ป่วยนอกและคลินิกให้บริการกลุ่มโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง หอบหืด โรงพยาบาลละแม ในเดือนพฤษภาคม –กรกฎาคม ปีงบประมาณ 2554	74
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
สรุปการวิจัย	79
อภิปรายผล	82
ข้อเสนอแนะ	86
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	87
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	94
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	95
ข พจนานุกรมแบบบันทึกข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	97
ค ข้อมูลต้นทุนของงานบริการผู้ป่วยนอกและคลินิกให้บริการกลุ่มโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง หอบหืด โรงพยาบาลละแม	110
ประวัติผู้วิจัย	137

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนบุคลากรจำแนกตามสาขาวิชาชีพที่สำคัญ	39
ตารางที่ 2.2 สัดส่วนภาระงานกับจำนวนบุคลากร (หรือชั่วโมงการทำงาน)	40
ตารางที่ 2.3 จำนวนผู้รับบริการประจำปีงบประมาณ 2548 – 2553 และ 6 เดือน ปี 2554	40
ตารางที่ 2.4 จำนวนผู้ป่วยเบาหวาน ปี 2552 - 2554	44
ตารางที่ 2.5 จำนวนผู้ป่วย COPD/Asthma ปีงบประมาณ 2553	45
ตารางที่ 3.1 หน่วยต้นทุนโรงพยาบาลละแม	59
ตารางที่ 4.1 จำนวนบุคลากรของโรงพยาบาลละแม จำแนกตามหน่วยต้นทุน ในเดือน พฤษภาคม-กรกฎาคม ปีงบประมาณ 2554	68
ตารางที่ 4.2 ค่าเสื่อมราคาของครุภัณฑ์ อาคารและสิ่งก่อสร้างของโรงพยาบาลละแม จำแนกตามหน่วยต้นทุน	69
ตารางที่ 4.3 ต้นทุนค่าแรง โรงพยาบาลละแม จำแนกตามหน่วยต้นทุน	70
ตารางที่ 4.4 ประเภทต้นทุนค่าแรงโรงพยาบาลละแม จำแนกตามประเภทค่าแรง	71
ตารางที่ 4.5 ต้นทุนค่าวัสดุโรงพยาบาลละแม จำแนกตามประเภทและหน่วยต้นทุน	72
ตารางที่ 4.6 ค่าเสื่อมราคาของครุภัณฑ์ อาคารและสิ่งก่อสร้างของโรงพยาบาลละแม จำแนกตามหน่วยต้นทุน	73
ตารางที่ 4.7 ต้นทุนรวมทางตรงของโรงพยาบาลละแม จำแนกตามหน่วยต้นทุน ที่ก่อให้เกิดรายได้และหน่วยต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	74
ตารางที่ 4.8 ต้นทุนรวมทางตรงของงานบริการผู้ป่วยนอกและคลินิกให้บริการ กลุ่มโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง หอบหืด โรงพยาบาลละแม ในเดือน พฤษภาคม – กรกฎาคม ปีงบประมาณ 2554	75
ตารางที่ 4.9 ต้นทุนทางอ้อมของงานบริการผู้ป่วยนอกและคลินิกให้บริการกลุ่มโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง หอบหืด โรงพยาบาลละแม ในเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม ปีงบประมาณ 2554	76
ตารางที่ 4.10 ต้นทุนทั้งหมดของงานบริการผู้ป่วยนอกและกลุ่มโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง หอบหืด โรงพยาบาลละแม ในเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม ปีงบประมาณ 2554	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 ต้นทุนต่อหน่วยของงานบริการผู้ป่วยนอกและคลินิกให้บริการ กลุ่มโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง และหอบหืด โรงพยาบาลละแม ในเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม ปีงบประมาณ 2554	77
ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายและงบประมาณที่ได้รับจัดสรร	78

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 สรุปภาพรวมการวิเคราะห์ต้นทุนโรงพยาบาลชุมชน	28
ภาพที่ 2.2 ผังโครงสร้างบริหารองค์กรของโรงพยาบาล	37
ภาพที่ 2.3 โครงสร้างเพื่อการพัฒนาคุณภาพ	38
ภาพที่ 3.1 งานบริการผู้ป่วยนอกและกลุ่มโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคหอบหืด ของโรงพยาบาลละแม จำแนกตามขั้นตอนการให้บริการ	59
ภาพที่ 3.2 หน่วยต้นทุนชั่วคราวและหน่วยรับต้นทุนของงานบริการผู้ป่วยนอกและ กลุ่มโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และโรคหอบหืด โรงพยาบาลละแม	65

